

Funktionsrätt Västerbotten

VERKSAMHETSBERÄTTELSE 2022

Funktionsrätt Västerbottens uppdrag är samarbete, samverkan och opinionsbildning. Genom Funktionsrätt arbetar 36 av Västerbottens funktionshinder- och patientföreningar tillsammans för att förbättra och förändra samhället och hälso- och sjukvården till förmån för de grupper vi företräder. Om någon önskar fördjupad kunskap eller information inom det som nämns i denna berättelse kan ni kontakta Funktionsrätt Västerbottens kansli.

Innehåll

Föreningarna som bildar Funktionsrätt Västerbotten är:.....	2
Styrelsen	3
Firmatecknare.....	4
Revisorer	4
Valberedning	4
Verksamhet 2022.....	5
Årsmöte	5
Medlemsmöten (tidigare Ordförandemöten).....	5
Samverkan med Funktionsrätt på lokalnivå samt med övrig lokal funktionshinderrörelse ...	6
Samverkan med Funktionsrätt på riksnivå.	6
Mötesplats Funktionsrätt i Norrland	6
Samverkansmöten för förtroendevalda till samverkan.....	6
Samverkansmötet samtalsforum	7
Utbildningsgruppen	7
Nätverk unga vuxna	8
Samforma	10
ABF Västerbotten.....	10
Kansliet.....	10
Ekonomisk redovisning.....	11
Samverkansforum och samråd samt projekt och referensgrupper.	16
Samverkan med Region Västerbotten	16
Funktionsrättsrörelsens forum för samverkan och samråd	17
Projekt	17
Samverkansprojekt genom Funktionsrätt Västerbotten – ”Hälsa och prevention med individ före organisation” 2022-2023.....	19
Remissvar	22
Slutord	23

Föreningarna som bildar Funktionsrätt Västerbotten är:

1. Västerbottens Astma- och Allergiföreningen
2. Blodsjukas förening vid Norrlands Universitetssjukhus
3. Bröstcancerföreningen Västerbotten
4. Celiakiföreningen i Västerbottens län
5. Cystisk Fibros Västerbotten
6. DHR Västerbotten
7. Diabetesföreningen i Västerbottens län
8. Downföreningen Västerbotten
9. Elöverkänsligas förening i Västerbottens län
10. Epilepsiföreningen i Västerbottens Län
11. Förbundet Blödarsjuka i Sverige, Norra regionen
12. Förbundet Funktionshindrade med Läs- och Skrivsvårigheter Västerbotten
13. Autism och aspergerföreningen Västerbotten
14. FSDB Västerbotten - Föreningen Sveriges DövBlinda i Västerbotten
15. Glaukomföreningen Västerbotten
16. Hjärnskadeförbundet Hjärnkraft i Västerbotten
17. Hjärnkoll Västerbotten
18. Hjärtebarnsfonden Norr
19. Hörselskadades distrikt i Västerbottens län - HRF
20. ILCO Tarm-, uro- och stomiförbundet Västerbottens länsförening
21. För barn, unga och vuxna med utvecklingsstörning (FUB Västerbotten)
22. RBU Västerbotten – Rörelsehindrade barn och ungdomar
23. Mag- och tarmföreningen i Västerbotten
24. Neuroförbundet Västerbotten
25. Njurförening i Västerbotten
26. Parasport Västerbotten
27. Parkinson Västerbotten
28. Prostatacancerföreningen i Västerbotten - PIV
29. Psoriasisförbundet Västerbottens län
30. Reumatikerdistriktet Västerbotten
31. Riksförbundet för social och mental hälsa i Västerbotten
32. RME Norr – Riksförbundet för ME-patienter

33. Västerbottens läns Afasiförening
34. Västerbottens läns Strokeförening
35. Sköldkörtelförbundet Västerbotten
36. Tandhälsöförbundet Västerbotten

Styrelsen

Styrelsen är Funktionsrätt Västerbottens verkställande nivå, samt beredande nivå till årsmötet. Styrelsen ansvarar inför årsmötet för samarbetsorganisationens förvaltning och ekonomi och leder den löpande verksamhet och får inom de ramar som årsmötet beslutar, fatta nödvändiga beslut och företräda Funktionsrätt Västerbotten. Funktionsrätt Västerbottens styrelse har genomfört sju styrelsemöten under 2022.

Ordinarie

Kjell-Åke Nilsson

Ordförande

Ansvarsområden är hälso- och sjukvårdsfrågor.

Abbas Haghjo

Vice ordförande

Ansvarsområden är mänskliga rättigheter och socialförsäkring.

Sofie Edberg

Ledamot

Ansvarsområden är tillgänglighet och ungdomsfrågor.

Sophie Karlsson

Ledamot

Ansvarsområden är mänskliga rättigheter och socialförsäkring.

Gunilla Janzén

Ledamot

Ansvarsområden är hälso- och sjukvårdsfrågor.

Sven-Olov Edvinsson

Ledamot och studieorganisatör

Ansvarsområden är hälso- och sjukvårdsfrågor.

Kjell Thelberg

Ledamot

Ansvarsområde är folkhälsa

Ersättare

Emma Isaksson

Ersättare

Ansvarsområde är ungdomsfrågor och tillgänglighet.

Karin Thelberg

Ersättare

-

Pernilla Abrahamsson

Ersättare

Ansvarsområden är diskriminering, tillgänglighet och ungdomsfrågor.

Ej beslutande

Martin Vikgren

Regionchef, föredragande och sammankallande.

Firmatecknare

Styrelsen tecknar föreningen samt minst två av följande personer, Kjell-Åke Nilsson (*Ordförande*), Abbas Haghjo (*Vice ordförande*) och Martin Vikgren (*Regionchef*).

Revisorer

Revisorer för räkenskapsåret 2022 har varit Ulla Löfgren och Lars-Owe Åhden med Britt Lundqvist och Anders Örtelius som ersättare.

Valberedning

Valberedning för räkenskapsåret har varit Maria Holmgren (sammankallande), Katharina Eriksson och Anders Jonsson.

Verksamhet 2022

Genom Funktionsrätt Västerbotten samverkar majoriteten av Västerbottens länsföreningar och länsförbund som företräder funktionsnedsatta, funktionshindrade, patienter och deras anhöriga och närstående under begreppet funktionsrätt. Vår vision och målsättningen är ett samhälle för alla människor som präglas av rättigheter och respekt för olikheter och likheter. Vi arbetar intressepolitiskt för en stark demokrati där alla grundläggande faktorer är viktiga med människan i fokus. Vi gör det genom samverkan, samordning och påverkande opinionsbildning.

I februari 2022 öppnade samhället äntligen upp efter drygt två år av restriktioner med anledning av Covid-19. Våra konferensrum har börjat användas igen och människor träffas på ”riktigt”. För många av våra föreningar har pandemiåren varit tuffa och hindrat aktiviteter och möten. För Funktionsrätt Västerbotten har den intressepolitiska aktiviteten ökat markant från 2020 och håller sig på samma nivå även efter samhällets öppnande. Vår kunskap och kompetens har fortsatt efterfrågats i stor utsträckning och mycket tack vare vårt långa och ihärdiga intressepolitiska arbete för samverkan, samsyn och respekt för rättigheter i en stark demokrati. Vi har nått taket för vår fysiska förmåga att delta aktivt och ser därför ett ökat behov av att samarbeta internt, skapa nya plattformar för möten inom och utom organisationen men också fler källor för finansiering. Under året som gått mycket av arbetet präglats av att kapacitetshöja Västerbottens förmåga att arbeta för mänsklig rättigheter i form av funktionsrätt. Några exempel på aktiviteter under året som gått är uppstart av två stora projekt som vi initierat och skapat samt genomförande av förstudie kring universell utformning. Vi har utvecklat vårt interna intressepolitiska arbete och byggt plattformar för samarbeten kring de komplexa samhällsproblem vi möter och vi har ytterligare stärkt vårt samarbete med övriga civilsamhället och offentlig sektor.

Årsmöte

Lördagen den 7 maj höll Funktionsrätt Västerbotten sitt årsmöte och denna gång i hybridform. Den fysiska platsen var Lycksele och Ansia konferens. Ombuden från de 36 medlemsföreningarna ägnade eftermiddagen till sedvanliga årsmöteshandlingar och styrelsen beviljades ansvarsfrihet. Ordförande vid årsmötet var Gunnar Viklund, ordförande i Patientnämnden vid Region Västerbotten. Sekreterare vid mötet var Sonja Boman Nilsson.

Vid årsmötet valdes Kjell-Åke Nilsson till ordförande på två år. Abbas Haghjo (FUB Västerbotten), Sofie Edberg (Reumatikerföreningen i Västerbotten) och Sophie Karlsson (Reumatikerföreningen i Västerbotten) valdes samtliga till ordinarie ledamöter för två år framåt. Styrelseledamöter på sittande mandat i ytterligare ett år var Sven-Olov Edvinsson (Glaukomföreningen Västerbotten), Gunilla Janzén (Neuroförbundet i Västerbotten) och Kjell Thelberg (Parasport Västerbotten). Emma Isaksson (RBU Västerbotten), Pernilla Abrahamsson (Astma- och allergiföreningen i Västerbotten) och Karin Thelberg (Autism- och aspergerföreningen Västerbotten) valdes till ersättare i styrelsen för ett år.

Medlemsmöten (tidigare Ordförandemöten)

Medlemsmötena samlar representanter från Funktionsrätt Västerbottens medlemsföreningar för att organisera och diskutera gemensamma frågor för samarbeten och samverkan. Styrelsen och kansliet att ytterligare stärka samarbetet och skapa mer intressanta och utvecklande möten. Under 2022 genomfördes två medlemsmöten och behandlade ämnen som PRIMO – hälsocentraler för personer med flerfunktionshinder, Projektet ”Stärkt samverkan för

mänskliga rättigheter i Västerbotten” och Universellt utformad besöksnäring i Västerbotten, Skolfrånvaro bland barn med funktionsnedsättningar, Valstrategi för 2022, Revidering av organisationsbidrag. Vidare genomfördes två utökade ordförandmöten med anledning av förtroendepersonsval till samverkan med Region Västerbottens politiker.

Genomsnittlig närvaro:

2011: 13,5 personer	2012: 14,25 personer
2013: 17,3 personer	2014: 21,5 personer
2015: 19,2 personer	2016: 19 personer
2017: 23 personer	2018: 23 personer
2019: 20 personer	2020: 26 personer
2021: 25 personer	2022: 21 personer

Samverkan med Funktionsrätt på lokalnivå samt med övrig lokal funktionshinderrörelse

Funktionsrätt Västerbotten samverkar med lokala funktionsrättsorganisationer i flera olika former genom utbildningar, samverkansforum samt projekt.

Utöver detta arrangerar vi gemensamma möten mellan lokala föreningar i Västerbotten för att bidra till mer samarbete. Under 2022 var denna mötesform aktiv igen och två möten genomfördes. Vi diskuterade valarbetet 2022, läget i vardera länsdel, färdtjänst, effekter av pandemin och föreningslivet i Västerbotten.

Samverkan med Funktionsrätt på riksnivå.

Vi har regelbunden kontakt med Funktionsrätt Sverige för att hitta synergier mellan den regionala/lokala nivån och den nationella. Samarbetet innebär deltagande i möten och utbildningsinsatser, stöd i projektsatsningar och utbyte av erfarenheter och strategier för intressepolitiskt arbete.

Vi har fortsatt regelbundna kontakter med vår riksorganisation och har även direkta samarbeten genom våra respektive projekt. Under 2022 har länsträffen som arrangeras av Funktionsrätt Sverige återuppstått.

Mötesplats Funktionsrätt i Norrland

2021 tog Funktionsrätt Västerbotten initiativ att samla Funktionsrätts fyra nordligaste länsorganisationer för att stärka relationen och samarbetsytan. Under 2022 har mötet med våra grannlän ställts in två gånger med anledningen av svalt intresse från Norrbotten, Västernorrland och Jämtland/Härjedalen. Med anledningen av detta lägger inte Funktionsrätt Västerbotten mer resurser på att arrangera möten.

Samverkansmöten för förtroendevalda till samverkan

Tre gånger under 2022 har Funktionsrätt Västerbotten arrangerat möten för samtliga representanter från samverkansforumen och samråden på länsnivå i Västerbotten. Syftet med mötena är att fortsätta utveckla våra forum och hitta ”nya” vägar att samverka och påverka. Mötesformen är ett forum att lyfta goda och mindre goda exempel samt att kompetensutveckla våra förtroendevalda och representanter från våra medlemmar. Under 2022 fortsatte dialogen kring framtidens intressepolitiska arbete och vad deltagarna önskar, projektet Hälsa för alla – även för personer med funktionsnedsättning och deras anhöriga,

Universellt utformad besöksnäring i Västerbotten och Stärkt samverkan för mänskliga rättigheter i Västerbotten presenterades, möjligheten att söka samverkansmedel upp till 50.000 kr för Funktionsrätt Västerbottens medlemmar, Färdriktningen för intressepolitiskt arbete och casearbeten utifrån faktiska samhällsproblem i Västerbotten kopplat till funktionsrätt.

Samverkansmötet samtalsforum

Denna mötesform uppkom hösten 2021 efter önskemål från förtroendevalda om ett forum som ger utrymme till den enskilde att lyfta personliga upplevelser och frågeställningar som inte ryms inom andra samverkansmöten. Målet med mötesformen är att deltagarnas diskussioner skall resultera i idéer, motivation och stöd. I längden är målet för denna mötesform att bibehålla och stärka det ideella engagemanget.

Från 2022 utvecklades mötesformen desto mer, och fokuserade på att erbjuda en till två bredare samtalsämnen per tillfälle. Under året arrangerades två möten med i snitt 11,5 deltagare per möte.

Dessa tillfällen samtalandes kring frågorna "Den samlade Funktionsrättsrörelsen - vad behöver förändras?", "Valstrategi 2022 – vad behöver vi lyfta för allmänheten?", "Samverkan med Regionen – problematik och möjligheter" och utifrån Region Västerbottens delmål för patientsäkerhet "Hur kan patienter/närståendes erfarenheter av vården tas till vara för att identifiera och åtgärda riskfyllda moment och situationer" tillsammans med gäst Sofie Tängman, Region Västerbotten.

Utbildningsgruppen

Utbildningsgruppen är en arbetsgrupp som i huvudsak handlar om föreningsgemensamma utbildningar. I utbildningsplaneringen samarbetar Funktionsrätt mycket nära med ABF Västerbotten och Medlefors folkhögskola. Aktiviteter som genomförs lokalt sker i samarbete med lokala samarbetsorgan.

Utbildningsgruppen möter medlemsföreningar

Under våren 2022 började Funktionsrätt Västerbottens utbildningsgrupp bjuda in medlemsföreningar för att tillsammans få bolla tankar om vad vi kan göra tillsammans. Vi träffade en förening i taget, gärna två representanter, digitalt under en timme så vi fick gott om tid att prata.

Barn och ungas psykiska hälsa, individ före organisation

Funktionsrätt Västerbottens anhörigrupp och utbildningsgrupp bjöd den 1 september in till ett Webinarium, via Teams med rubriken "Barn och ungas psykiska hälsa, individ före organisation".. Moderator är Martin Vikgren, regionchef Funktionsrätt Västerbotten

Medverkade gjorde bland annat Roland Bång projektledare God och Nära Vård Södra Lappland, Erica From nyanställd projektledare Storuman och Mona Pihl från Nka. De berättade om Koordinatorstöd för föräldrar som har barn med funktionsnedsättning Daniel Burman, Folkhälsostrateg Storuman, informerade om lokalt folkhälsoarbete utifrån gällande Avsiktsförklaring

Festival Normal 2022

Vartannat år bjuder Ögonblicksteatern i Umeå in till Festival Normal, 8–10 december 2022 var det dags för den sjätte upplagan. Festival Normal är en scenkonstfestival som utmanar

innehåll, formspråk och gestaltning genom att ställa sig frågorna: Av vem? Med vem? För vem? Det sägs att scenen ska spegla samhället men är det dagens samhälle vi ser på scenen? Vilka röster hörs i rummet? Vilka kroppar rör sig på scenen? Vilka berättelser berättas och vem berättar dem? Vi har varit samarbetspartners sedan starten. I år presenterade vi tillsammans samtalet Vem tar bollen? Ett samtal om vägen till en jämlik scenkonst.

Ingen säger nej till jämlikhet men vem känner sig manad att skapa den förändring som krävs? Alla måste bjudas in på jämlika villkor. Med samtalet ville vi uppmuntra beslutsfattare och konstnärliga ledare att våga ta det där första steget. I samtalet som leddes av vår kommunikator Camilla Björnehall, fick vi möta Teater Barda Moomsteatern Malmö och ShareMusic & Performing Arts som alla under många år jobbat med scenkonstnärer med normbrytande kroppar. De pratade om vad som fick dem att våga ta steget, om utmaningar, lösningar och om att arbeta med olika kroppar och röster skapar ny bättre konst. Samtalet spelades också in som podd håll utkik på Ögonblicksteaterns konto på soundcloud, Spotify eller Podcaster.

Informationskafé

Under 2022 har utbildningsgruppen fortsatt att bjuda in till återkommande digitala informationskafé med gäster som på ett eller annat sätt lyfter upp funktionshinderfrågor. Kaféet är öppet för alla och är ett forum för samtal och dialog, via plattformarna Zoom och Teams.

Årets program innehöll föreläsningarna:

- Stärkt samverkan för mänskliga rättigheter i Västerbotten, Martin Vikgren, Regionchef Funktionsrätt Västerbotten
- God och nära vård - individens behov i fokus, Sofie Tängman, verksamhetsutvecklare, Region Västerbotten
- En avklarad skolgång är grunden för framtiden, Karin Thelberg, Autism Västerbotten

Sedan kaféerna blev digitala har vi sett att det är fler personer som deltar och att de finns spridda i länet. De digitala mötena ökar i många fall tillgängligheten och möjligheten för fler att delta oavsett var du bor.

Utsedda representanter:

- Christina Hedström, Funktionsrätt Västerbottens representant i ABF Västerbottens styrelse
- Katharina Eriksson, ABF Västerbotten
- Maria Holmgren, Funktionsrätt Umeå
- Camilla Björnehall, Kommunikator, Funktionsrätt Västerbotten

Nätverk unga vuxna

Syftet med Nätverk Unga vuxna är att skapa möjligheter att diskutera och utbyta tankar med varandra. Nätverket arbetar för att stödja varandra och att visa på samhällets möjligheter. Strävan är också att vara dialogpartner i samtal och diskussioner kring frågor som påverkar vardagen för personer med funktionsnedsättningar.

Under 2022 fokuserade Nätverket till stor del sitt arbete på podden Funkisliv utan filter som fick möjligheten att leda Funktionsrätt Västerbottens Valstugepodd. Läs med om Valstugepodden under rubriken Funkisliv utan filter.

Nätverket har alltid bestått av en större eller mindre kärna som driver det framåt. I nätverket ska personer få mod och kraft att ta sig vidare i livet, uppnå mål och drömmar och det är just det som folk har gjort. Vilket vi är stolta och glada för. Vi vill nu jobba ännu mer fokuserat på att inflödet blir lika stort som de som hittar vidare. De här personerna finns fortfarande kvar i Nätverket, om vi hör av oss kommer de om de kan men tid finns inte att vara i kärnan.

Under Funktionsrätt Västerbottens temadagen den 14 december 2022 som fått rubriken Ung inom funktionsrättsrörelsen föreläste organisationen Youth 2030 movement. En rörelse som arbetar för att riva hinder mellan unga och makten. De skapar sammanhang där unga gör sina röster hörda och får påverka. Från deras hemsida "Vi hjälper beslutsfattare och myndigheter att öppna sina dörrar och ta vara på ungas kraft, engagemang och idéer." Nätverket tog kontakt för att få mötas och bollar tankar och idéer kring Nätverk unga vuxna. För planeringen står Frida Gustafsson, RBU, Camilla Björnehall, Funktionsrätt Västerbotten och Katharina Eriksson, ABF Västerbotten.

Bloggen Normiologi

De personer som är mest aktiva i nätverket i dagsläget är personer som hellre pratar än skriver. Därför har vår blogg Normiologi inte fått några nya inlägg under en period men vi ser den fortfarande som en viktig del av Nätverk unga vuxna. Genom Normiologi synliggörs livet med funktionsnedsättning, läsarna får inblick i våra medlemmars vardag och påverkar läsarnas vardag medvetet eller omedvetet. Tanken är att framåt synliggöra Normiologi mer för allmänhet, politiker och andra personer som har makt att påverka och förändra livsvillkoren för personer med funktionsnedsättning. En länk till Normiologi hittar du på Funktionsrätt Västerbottens hemsida.

Funkisliv utan filter – Om livet med funktionsnedsättning

Med podden Funkisliv utan filter – Om livet med funktionsnedsättning (webradio) vill Nätverk unga vuxna inspirera, våga sticka ut och nyansera den ofta stereotypa bilden av personer med funktionsnedsättning. Erik Nyström, Camilla Björnehall och Jonas Bergstedt pratar funktionshinderfrågor i syfte att påverka och synliggöra livet med funktionsnedsättning.

Funktionsrätt Västerbottens Valstugepodd 2022

Från februari 2022 fram till riksdagsvalet, den 11 september, mötte Frida Gustafsson, RBU och Camilla Björnehall, Funktionsrätt Västerbottens kommunikator alla riksdagspartier digitalt för att tillsammans prata funktionshinderfrågor. Varje parti fick ett avsnitt var och ständig gäst var Martin Vikgren, regionchef Funktionsrätt Västerbotten.

Känslan i samtalet skulle vara som att sitta just i en valstuga. Vi önskade att från varje parti få möta en person som kandiderade till Region Västerbotten och en som kandiderade till Riksdagen. För att på så sätt få möjlighet att prata om frågorna ur ett nationellt och regionalt perspektiv.

Via den här länken kan du lyssna på samtalen med partierna

<https://www.funktionsrattvasterbotten.se/valstugepodden>

Funkisliv utan filter produceras i samarbete med ABF Västerbotten

Representanter Nätverk unga vuxna:

- Camilla Björnehall
  - Frida Gustafsson
- Kansliresurs/kontaktperson
RBU

- Jonas Bergstedt
  - Linda Hellkvist
  - Frida Myrsten
- Diabetesföreningen
Hjärnkraft

Samforma

Funktionsrätt Västerbotten är medlem i föreningen Samforma och Martin Vikgren är ledamot i styrelsen och vice ordförande. Samformas huvuduppdrag är att främja den idéburna sektorn i Norr- och Västerbotten genom att huvudsakligen arbeta med påverkansarbete, kunskapsspridning, kunskapsutveckling och omvärldsbevakning. Medlemskapet är till stor nytta för Funktionsrätt Västerbotten och erbjuder samarbeten, kompetens- och kunskapsutbyte och kontakter med civilsamhället i en bred bemärkelse och är forum att kraftsamlas inom och ytterligare lyfta mänskliga rättigheter och dess självklarhet i en frisk demokrati. Samforma fortsätter att utvecklas både genom fler medlemmar och även genom att ta och skapa plats för den idéburna sektorn i bland annat regional utveckling. Organisationen har haft fyra anställda under 2022 och har blivit en självklar plats och part för arbete med civilsamhällets förutsättningar som sektor.

ABF Västerbotten

Funktionsrätt Västerbotten är medlem i ABF Västerbotten och har en representant i dess styrelse. Under 2022 har samarbetet handlat om att inför valet 2022 producera Funktionsrätt Västerbottens Valstugepodd, genomföra informationscaféer som ökar medvetenheten om vilka förutsättningar personer med funktionsnedsättning lever under och stärker kunskapen om vilka rättigheter personer med funktionsnedsättning har, möta medlemsföreningar för att lyssna in utbildningsbehov och bolla tankar om vad vi kan göra tillsammans och att tillsammans med anhörigruppen lyfta barn och ungas psykiska hälsa.

ABF Västerbotten vision är, med en radikal folkbildningsidé som grund, verka för ett samhälle befriat från alla former av förtryck och orättvisor, och som bejakar alla människors lika rätt att vara olika. ABF Västerbotten har genomfört verksamhet som är kopplat till statens syften med folkbildningen:

- Stödja verksamhet som bidrar till att stärka och utveckla demokratin.
- Bidra till att göra det möjligt för en ökad mångfald av människor att påverka sin livssituation och skapa engagemang att delta i samhällsutvecklingen.
- Bidra till att utjämna utbildningsklyftor och höja bildnings- och utbildningsnivån i samhället.
- Bidra till att bredda intresset för att öka delaktigheten i kulturlivet.
- Stödja verksamhet som bidrar till att stärka och utveckla demokratin.

Kansliet

Funktionsrätt Västerbottens Mariehemsvägen 7N i Umeå och har haft 13 medarbetare under 2022. Kansliets främsta uppgift är, precis som organisationen i stort, att vara en intressepolitisk kraft i Västerbotten för mänskliga rättigheter generellt och funktionsrätt specifikt. Arbetet innefattar bland annat att skapa och bidra till strukturer som gynnar

samverkan för oss alla som enhet men även för enskilda föreningar såväl externt som internt. Vidare har kansliet i uppdrag att ta initiativ och skapa projekt och samarbeten i Västerbotten som gynnar och driver länet mot vår vision om "ett samhälle för alla". Bland kansliet arbetsuppgifter finns också service till föreningarna som bildar Funktionsrätt Västerbotten. Den service som erbjuds är bland annat lön- och ekonomiservice, nyttjande av gemensamma lokaler, kommunikation, arrangemang kring möten, konferenser, seminarium, utbildningar och föreläsningar samt intressepolitiskt stöd och rådgivning såväl internt som externt.

Kansliet delar och samnyttjar lokalerna med den lokala funktionshinderrörelsen i Umeå. Funktionsrätt Västerbotten sköter all gemensam service inom lokalerna som lokalvård, IT, förbrukningsvaror, stora delar av arbetsmiljön, lokalbokningar, gemensamma inköp, etcetera

I februari öppnade samhället upp igen vilket också har gjort att människor sakta men säkert har återvänt till våra lokaler. Under två år hade vi noll möten i våra lokaler och det har varit oerhört roligt att se föreningarna och människorna återvända. Visserligen inte i samma utsträckning som innan pandemin men i en glädjande mängd för alla vi som arbetar i organisationen. Öppningen innebar också att personalen också återvände till sina kontor i större utsträckning och vi har fortsatt erbjuda möjlighet att arbeta hemifrån. Varje onsdag är vår fasta kontorsdag för att så många av oss som möjligt ska ses en gång i veckan. Digitala mötesformer har fortsatt vara populära även efter pandemin och de positiva effekterna med minskat resande och mer effektiva mötessätt är här för att stanna. Under 2022 har kansliet jobbat med att förverkliga vår verksamhetsplan och styrelsens beslut genom att bland mycket annat initiera och skapa projekt som stärker samverkan för mänskliga rättigheter i Västerbotten, Universellt utformad besöksnäring, Rättigheterna är våra och Riva hinder. Kansliet har även lagt resurser på att fortsätta arbetet att förverkliga samverkansstrukturen för framtiden i samverkan med länets parter och anpassa vår egna verksamhet. Vidare har vi arbetat med kompetenshöjande insatser för såväl oss själva men också samhällets parter. Efterfrågan på våra erfarenheter och kunskaper fortsätter strömma in och vi glädjes åt att fler och fler förstår vilken kunskapskälla vi är och förstår vår nytta och roll i samhällsutvecklingen. Vi har även arbetat med valet under 2022 och har bland annat besökt våra tre länsdelar och deras torg. Under 2022 fick vi hälsa två nya medarbetare välkomna. Caroline Täljblad och Elin Åberg, båda två verksamhetsutvecklare i projektet Stärkt samverkan för mänskliga rättigheter.

Ekonomisk redovisning

Resultatrapport 2022

FUNKTIONSRÄTT VÄSTERBOTTEN				
Organisationsnummer 894000-5153				
Resultatrapport för period: 2022-01-01 - 2022-12-31				
Konto nr	Benämning	Utfall	Budget 2022	Avvikelse
	INTÄKTER	2022-12-31		utf-budget
3010	Regionbidrag	1 803 986	1 817 583	- 13 597
3011	Lönebidrag AF	769 499	784 276	- 14 777
3110	Föreningservice	118 308	127 160	- 8 852
3130	Ekonomiservice	252 347	228 720	23 627
3003	FK Högriskskydd	839	-	839
3111	Hyra lokal		1 000	- 1 000
3900	Medlemsavgifter	3 600	3 600	-
3990	Ränteintäkter	11 990	-	11 990
	Summa:	2 960 569	2 962 339	- 1 770
	Projektintäkter:			
3105	Stärkt samverkan för MR	676 100	450 000	226 100
3106	Universiellt utformad turism	387 417	387 417	-
3107	Enkelt avhjälppta hinder	33 333	-	33 333
	Summa:	1 096 850	837 417	259 433
	Summa intäkter:	4 057 419	3 799 756	257 663
	UTGIFTER			
	Personalkostnader			
7010	Löner	- 2 387 442	- 2 148 968	- 238 474
7512	Arbetsgivareavgift	- 725 773	- 663 752	- 62 021
7513	Avtalsförsäkringar KP Folksam	- 99 898	- 90 953	- 8 945
7514	Löneskuldförändring	- 2 341	-	- 2 341
7515	KFO Avgift	- 4 547	- 5 000	453
7516	Avtalsförsäkringar Collectum	- 65 862	- 63 646	- 2 216
7531	Löneskatt	- 32 079	- 37 506	5 427
7610	Utbildning/Konferans/Möte	- 14 743	- 12 000	- 2 743
7620	Personalvård(miljöåtg)	- 20 691	- 20 800	109
	Summa:	- 3 353 376	- 3 042 625	- 310 751
	Lokal kostnader:			
5011	Hyra	- 112 739	- 112 740	1
5013	Gemensamma kostnader	- 67 905	- 60 000	- 7 905
5014	Kaffemaskin	- 56 186	- 35 868	- 20 318
	Summa:	- 236 830	- 208 608	- 28 222
	Projektkostnader:			
5830	Resor och logi	- 681	- 6 466	5 785
5930	Layout/tryckning slutrapport	- 51 076	- 100 000	48 924
	Summa:	- 51 757	- 106 466	54 709
	Administration kostnader			
6109	Kanslikostnader	- 23 674	-	- 23 674
6110	Kontorsmaterial	- 63 734	- 64 400	666
6111	Datasupport-underhåll	- 100 645	- 72 671	- 27 974
6221	Telefon	- 83 382	- 68 900	- 14 482
6252	Porto	- 7 085	- 25 000	17 915
6260	Bank och försäkring	- 3 347	- 4 000	653
	Summa:	- 281 867	- 234 971	- 46 896
	Intressepolitik och samverkansarbete			
6410	Arvode/ersättningar	- 36 813	- 30 000	- 6 813
6414	Ordförandemöte	- 15 903	- 20 000	4 097
6415	Årsmöte	- 15 692	- 35 000	19 308
6419	Styrelsemöten	- 13 718	- 20 000	6 282
6421	Övriga möten	- 54 464	- 70 000	15 536
	Summa:	- 136 590	- 175 000	38 410
	Total kostnader:	- 4 060 420	- 3 767 670	- 292 750
	REDOVISAT RESULTAT	- 3 001	32 086	- 35 087

Balansrapport 2022

FUNKTIONSRÄTT VÄSTERBOTTEN			
Organisations nummer: 894000-5153			
BALANSRAPPORT 20220101-20221231			
TILLGÅNGAR	IB 220101	Period	UB 221231
Kundfordringar	302 488	84 098	386 586
Fordran: Posten Brev	5 853	- 5 853	-
Skattkonto	170 649	1 041	171 690
Fordran : Skatteverket löneskatt	27 370	- 8 937	18 433
Förutbetalda kostnader	13 329	342 832	356 162
Swedbank 8420-23 700 44-3	2 015 682	810 054	2 825 736
S:A TILLGÅNGAR	2 535 371	1 223 235	3 758 607
EGET KAPITAL OCH SKULDER			
Eget kapital	- 514 854		- 514 854
Årets resultat 2022			-
S:A EGET KAPITAL	- 573 852	58 999	- 514 854
SKULDER			
Leverantörsskulder	- 312 149	- 94 628	- 406 777
Upplupna semesterlöneskuld	- 365 796	7 314	- 358 482
Upplupna arb.givavg.semlöner	- 102 980	- 9 655	- 112 635
AF Stöd till personligt biträde (städ)	- 41 436	13 920	- 27 516
AF Stöd till kommunikatör (resor)	- 91 932	- 17 057	- 108 989
Förutbetalda intäkter		- 66 666	- 66 666
Projekt SSfMR	- 137 446	137 446	
Reserverade medel: Projekt	- 124 880	- 365 867	- 490 747
Reserverade medel: Investeringar, teknik	- 249 790	- 219 951	- 469 741
Reserverade medel: Samverkansbidrag	- 50 000	-	- 50 000
Reserverade medel: Hälsa och prevention		- 47 424	- 47 424
Reserverade medel:Styrelse och personal utv.	- 42 000		- 42 000
Reserverade medel: Rekryteringar	- 130 353	- 250 000	- 380 353
Reserverade medel: Intressepolitik/samverkan	- 312 757	- 358 998	- 671 755
Interimsskuld		- 13 669	- 13 669
S:A SKULDER	- 1 961 519	- 1 285 235	- 3 246 754
S:A SKULDER OCH EGET KAPITAL	- 2 535 371	- 1 226 236	- 3 761 608
REDOVISAT RESULTAT	-	3 001	- 3 001

Ekonomisk analys 2022

Den samlade bedömningen är att vi har haft god ekonomisk hållning under 2022 och vi lämnar året med positivt resultat på 3 001 SEK. Vi har haft god kontroll över vår ekonomi trots ökade intäkter och skött den ansvarsfullt i en mer och mer osäker ekonomisk omvärld. Inflationen har inte påverkat Funktionsrätt Västerbotten särskilt mycket under 2022 mer än prisförändringar som inte matchar våra intäkter. Lyckligt vis handlar det om små kostnadsposter från början och inte exempelvis hyran eller lönerna. Vi har likvida medel så att vi kan finansiera idéer och utvecklingsarbete samtidigt som ordinarie verksamhet fortskrider. Vidare möjliggör likvida medel att vi är aktiva projektägare och partners. Under 2022 ökade våra intäkter med anledning av projekt och kommer fortsätta öka de närmsta åren.

De tidigare orosmomenten som stillastående bidragstag och stagnerat grundbidrag trots väsentligt ökad efterfrågan på Funktionsrätt Västerbotten med koppling till att samhällets utmaningar löses i samverkan över olika gränser och de medföljande kraven finns kvar. Vi behöver fortsatt jobba på att bli mer flexibla och reaktionssnabba utan att tappa gräsrotternas tankar, erfarenheter, åsikter och drömmar om ett samhälle för alla. Att anpassa sig kommer öka våra kostnader och kräver därför åtgärder och bland annat ökat organisationsstöd. I skrivandets stund befinner vi oss i en inflation som gör gissningar och budgetering för kommande år svårare än vanligt.

FUNKTIONSRÄTT VÄSTERBOTTEN

ORG.NUMMER 894000-5153

Revisionsberättelse

Undertecknade revisorer som utsetts att granska Funktionsrätt Västerbottens räkenskaper och styrelsens förvaltning, får härmed avge följande berättelse.

Vi har granskat räkenskaper, årsredovisning och styrelsens förvaltning för år 2022.

Granskning har utförts enligt god revisionsred.

Vi tillstyrker

Att balansräkningen och resultaträkningen fastställs.

Att styrelsens ledamöter beviljas ansvarsfrihet för räkenskapsåret.

Umeå, 2023-03-10

Ulla Löfgren, revisor

LarsOveÅhden, revisor

Samverkansforum och samråd samt projekt och referensgrupper.

Genom samverkan och samråd är Funktionsrätt Västerbotten delaktig i utformningen och skapandet av samhället vi lever i och den vård och omsorg vi erhåller. I enlighet med FN:s konvention om mänskliga rättigheter för personer med funktionsnedsättning ska nära samråd ske med de personer som lagstiftningen, riktlinjerna eller andra beslutsfattande processer omfattar. Samråd ska ske med de organisationer som företräder personerna för att säkerställa och främja fullt förverkligande av mänskliga rättigheter och grundläggande friheter för alla människor utan något slag av diskriminering. I Regeringsformen står det bland annat att det allmänna ska verka för att alla människor ska kunna uppnå delaktighet och jämlikhet i samhället och att det allmänna ska motverka alla former av diskriminering. Vidare ska den offentliga makten utövas med respekt för alla människors lika värde och för den enskilda människans frihet och värdighet.

Funktionsrätt Västerbotten samordnar stora delar av funktionshinderrörelsen i Västerbottens samverkan och samråd och anordnar upp till åtta möten per år där föreningsrepresentanter och förtroendevalda träffas och diskuterar gemensamma frågor och byter erfarenheter och kunskap.

Samverkan med Region Västerbotten

Funktionsrättsrörelsen i Västerbotten har i många år samverkat och samrått med Region Västerbotten (tidigare Västerbotten läns landsting). Genom forumet med utskottet ”Funktionshinder och samverkan” samverkar funktionsrättsrörelse med folkvalda politiker från Hälso- och sjukvårdsnämnden, Regionala utvecklingsnämnden och Styrelsen. Forumet har gemensam beredningsgrupp och arbetar med övergripande frågor under två övergripande indelningar som är ”god och nära vård” samt ”mänskliga rättigheter och funktionsrätt”. Utöver den politiska nivån för samverkan existerar flertalet verksamhetsnära samverkans- och samrådsforum mellan idéburen och offentlig sektor. Vi och regionen har tagit fram regler och strukturer för organisationsbidrag, syftet med samverkan och samråd samt arbetsordning för verksamhetsnära samverkan och samråd.

Region Västerbotten har genom bildandet av region och fusionen mellan gamla Landstingen och gamla Region Västerbotten ett väsentligt större ansvarsområde än innan fusionen med bland annat en samordnande roll för arbetsmarknad, tillgängliga städer, tillgänglig turism, skolmiljö och utbildning, etc. Vi har under många år förespråkat en tydlig roll där samverkan mellan alla nivåer och alla ansvariga behövs för att våra medlemmars liv en dag ska innehålla likvärdiga möjligheter. Funktionsrätt Västerbotten och Region Västerbotten diskuterade under 2020 hur vi ska möjliggöra medborgarnas, alltså våra föreningar och dess medlemmar, inflytande i de demokratiska processerna som formar bland annat våra barns skolmiljö, våra städer och vår arbetsmarknad. Funktionsrätt Västerbotten har varit aktiv part i framtagandet av RUS 2020-2030, införandet av tjänsteperson inom Regional utveckling på området funktionsrätt, tvärsektoriella samverkansstrukturer, etc. Under 2022 har detta arbete fördjupats vidare genom bland annat projektet Stärkt samverkan för mänskliga rättigheter i Västerbottens som ägs av Region Västerbotten och Funktionsrätt Västerbotten. Trenden i samhället är att fler och fler frågor kräver samverkan över organisation- och sektorsgränser för att genomföras och bli verklighet. Vi når inte längre gällande människorätten än vår förmåga att samverka och verkställa som en samhällelig enhet. Funktionsrätt Västerbotten

deltar aktivt i att forma en mer flexibel och, för människans rättigheter, en mer pricksäker ledning och styrning av Västerbotten. Vi ser en positiv trend på regional nivå där vår kunskap och erfarenhet efterfrågas i mycket större utsträckning. Vi har nått en nivå där vi inte kan motsvara den efterfråga som finns och behöver prioritera. Styrelsen har fattat beslut för att anpassa våra interna möten och stötta olika samverkan- och samrådsstrukturer för att bättre klara av och hantera delar av vårt intressepolitiska arbete.

Funktionsrättsrörelsens forum för samverkan och samråd

Nedan listas några av de samverkans- och samrådsforum där funktionsrättsrörelsen är aktiva idag i Västerbotten. Många har regelbunden samverkan och några är under uppbyggnad. För tillfället arbetar vi mitt emellan den gamla och nya strukturen för samverkan. Utöver den lista nedan pågår många samverkansforum och samråd mellan en enskild förening och verksamhet. Vidare pågår ej regelbunden samverkan utifrån vissa ämnesområden med andra myndigheter som exempelvis länsstyrelsen kring exempelvis folkhälsa som inte heller listas nedan.

- Samrådet/samverkansforumet med utskottet funktionshinder och samverkan, Region Västerbotten
- Regionala samverkansstrukturen för länets kommuner och Region Västerbotten inom området vuxna/äldre (plan att utvecklas och utökas till andra områden)
- Resegruppen (planeras bli inkluderad inom Regionala samverkansstrukturen)
- Hjälpmedelsgruppen (planeras bli inkluderad inom Regionala samverkansstrukturen)
- Försäkringskassan (ej aktivt på Försäkringskassans önskan om att ej delta i samverkan med funktionshinder- och patientrörelsen)
- Arbetsförmedlingen (ej aktivt)
- Hjälpmedelsgruppen (planeras bli inkluderad inom Regionala samverkansstrukturen)
- Primärvård (planeras bli inkluderad inom Regionala samverkansstrukturen)
- God och nära vård, Region Västerbotten
- Anhörig-/närståendeforum, Region Västerbotten
- Barn- och ungdomshabilitering, Region Västerbotten (inaktivt)
- Neuro-, huvud- och halscentrum, Region Västerbotten
- Hörselvården, Region Västerbotten
- Tolkverksamheten, Region Västerbotten
- Psykiatricentrum, Region Västerbotten
- Cancercentrum, Region Västerbotten
- Centrum för funktionshinderstudier, Umeå universitet
- Nätverket för mänskliga rättigheter, Länsstyrelsen

Projekt

Valet 2022

Inför varje riksdagsval uppmärksammas en mängd olika frågeställningar och problemområden. Vi ville som organisation uppmärksamma funktionsrättsfrågor inför valet och vi valde därför ut en arbetsgrupp att föra ett valstrategiskt arbete för att göra våra medlemsorganisationer hörda. Syftet med arbetet var att synliggöra levnadsförhållanden för

personer med funktionsnedsättning och deras anhöriga och målet att öka kunskapen om funktionshinderpolitikens påverkan.

Istället för som tidigare valår bjuda in riksdagspolitiker från länet till paneldebatt om funktionshinderfrågor startades en valpodd som utgjorde kärnan i vår valstrategi. Detta för att kunna nå många på en plattform som är lättillgänglig och beständig över tid. I podden fanns det tid att i lugn och ro prata om hur samhället är och borde vara utifrån Funktionsrätt. Samtliga riksdagspartier fick ett avsnitt var, gäster var två representanter från länet med uppdrag på regionnivå och riksdagsnivå samt Martin Vikgren, regionchef på Funktionsrätt Västerbotten. För att nå allmänheten och sätta ljus på funktionsrätt som en kategori att beakta inför sitt val av företrädare anordnades förutom podden också aktiviteter på torgen i Skellefteå och Umeå där föreningarna hade möjlighet att möta allmänheten och prata om livet med funktionsnedsättning och vilka konsekvenser politiska beslut får för deras medlemmars vardag och liv. Det uppmuntrades också till att skriva insändare, stöd i skrivandet fanns att få via kommunikationen på kansliet.

Riva hinder

2022 års upplaga av konferensen Riva hinder fortsatt att vara digital. Tre websända föreläsningar på temat våld i nära relationer, uppdelade på tre olika datum. Deltagarna kunde välja att vara med på en eller flera webbsändningar. Alla sändningar teckenspråktolkades

Riva hinder är ett samarbete mellan Länsstyrelsen Västerbotten, Region Västerbotten, kvinno-tjejjouren i Umeå, Brottsoffermyndigheten, Umeå kommun och Funktionsrätt Västerbotten. Med konferensen, som arrangerades för sjunde året i rad, vill vi tillsammans sätta strålkastarljuset på våld mot och utsatthet för personer med funktionsnedsättning.

Årets föreläsningstillfällen

5 oktober: Vems ansvar är de mänskliga rättigheterna?

Föreläsare: Patrik Bremdal, lektor i offentlig rätt med inriktning mot mänskliga rättigheter och Olle Lundin, professor i förvaltningsrätt vid Uppsala universitet kommer under föreläsningen guida oss genom dessa frågor.

12 oktober: Arbete mot våld i nära relationer mot personer med funktionsnedsättningar inom kommuner och regioner Föreläsare: Åsa Källström är professor i socialt arbete vid Örebro universitet och forskar om utsatthet för våld i nära relationer. Hon leder forskargruppen Socialtjänstens Arbete med personer med Funktionsnedsättning (SAFe) och berättar här om forskningsprojektet.

Omöjligt att lämna? Föreläsare Denise Cresso är socionom och har arbetat inom området rehabilitering och våld mot kvinnor sedan 2005. Denise var en av initiativtagarna till Utvecklingscentrum Dubbelt Utsatt, som var ett kunskaps- och metodutvecklingscentrum om våld mot kvinnor med funktionsnedsättning.

26 oktober: *Funktionshinder, prostitution och våld* Föreläsare: *Mikaela Starke, professor vid institutionen för socialt arbete vid Göteborgs universitet.*

Nätet som en trygg och säker plats - erfarenheter från Anpassad IT, en distanskurs på Mora Folkhögskola för personer med måttlig intellektuell funktionsnedsättning Föreläsare *Kerstin Gatu är folkbildare och arbetsterapeut, verksam vid Mora Folkhögskola* Antal anmälda 350 personer

Sammanlagt: 222 individuellt anmälda personer

Observera dock både att många personer var anmälda till två eller tre tillfällen, och att vi vet att det på flera ställen satt flera och följde med föreläsningarna från samma arbetsplats/organisation. Det är dock en markant minskning i deltagantal från tidigare år. Det ska bli intressant att titta på om det kan utkristallisera sig ett antal faktorer som gjort att det blivit så.

Samtliga samarbetspartners önskar och vill fortsätta arbeta tillsammans för att påverka och förändra i frågor kring personer med funktionsnedsättning och utsatthet. Tankar finns på att 2023 låta konferensen återgå till att vara fysisk med möjlighet att delta digitalt.

Umeå Centrum För Funktionshinderforskning

Umeå centrum för funktionshinderforskning (UCFF) vill stärka och synliggöra forskning om funktionshinder vid Umeå universitet samt främja samverkan och verka för ett ömsesidigt kunskapsutbyte mellan universitetet och det omgivande samhället. Under 2021 fyllde centrumbildningen 20 år men med anledning av att Coronaviruset tog fart igen under sista delen av året flyttades jubileumsfirandet till våren 2022. Det blev en eftermiddag där tidigare förestandare reflekterade över den tid de hade uppdraget och sedan fick vi lyssna till en panel med forskare aktiva inom centrumet resonera kring framtida utmaningar och möjligheter inom funktionshinderforskningen.

Under året har centrumet fortsatt att arrangera digitala seminarium med forskare verksamma inom funktionshinderforskning. Du kan ta del av seminarierna på UCFF:s hemsida.

<https://www.umu.se/umea-centrum-for-funktionshinderforskning/>

Samverkansprojekt genom Funktionsrätt Västerbotten – "Hälsa och prevention med individ före organisation" 2022-2023

Syftet med projektet är bla. att ta vara på och fortsätta det utvecklande samarbete som byggdes i tidigare samverkansprojekt, nyttja varandras kompetenser och erfarenheter samt bjuda in fler neuroföreningar i påverkansarbetet. Att arbeta vidare på länsnivå med en utvecklingsgrupp Att stärka upp och lära av samarbetet med pågående lokala utvecklingsgrupper i Lycksele, Skellefteå och Umeå för att kunna påverka på både läns och lokal nivå. Att ta vara på kompetens hos och se Funktionsrätt Västerbotten, Hjärnkoll Västerbotten och Parasport Västerbotten som förebilder vad gäller samverkan och utveckling. Att vara en aktiv resurs i de Samverkansforum som NEURO Huvud Hals Centrum i bjuder in till. Samt tre lokala utvecklingsgrupper/ ett teamarbete inom tre olika områden som berikas av samverkan och stärker nätverkskontakterna, som möjliggör erfarenhetsutbyte och inspirerar till gemensamt påverkansarbete:

Hälsopeppen

Funktionsrätt Västerbotten stöttar deltar aktivt i detta projekt som drivs av Livsmedicin och ska utveckla en hälsofrämjande modell för främst äldre personer med funktionsnedsättning. Modellen innehåller en kurs som varvar teori och gruppdiskussioner med prova-på aktiviteter i samarbete med lokala föreningar i Västerbotten. Till kursen ska det finnas en webbsida som kan fungera som digital mötesplats, kunskaps- och inspirationskälla. Syftet med Hälsopeppen

är att främja psykisk och fysisk hälsa, öka delaktigheten i föreningslivet och bidra till att stärka deltagarnas sociala relationer. Pandemin har försvårat utförandet för Hälsopeppen och har under 2021 senare delar startat upp mer ordinarie verksamhet. Projektet har fått förlängt ytterligare ett år och slutförs under 2023.

Skolor i Västerbotten

Under 2020 har styrelsen beslutat att vi riktar insatser mot skolor i länet. Planen är att vi, Funktionsrätt Västerbotten ska arbeta tillsammans med skolor i ämnet samhällsvetenskap under delar då undervisningen inriktar sig på demokrati och mänskliga rättigheter. Tanken med projektet är att våra utbildade informatörer är delaktiga i undervisningen och ger vår syn på rättigheter för funktionshindrade, patienter och anhöriga och vikten av demokrati för allas möjlighet till självständiga liv där rättigheter tillgodoses. På grund av pandemin under 2020 och 2021 har projektet pausats och återupptas när det är möjligt.

Hopp trots allt

Funktionsrätt Västerbotten är rådgivande i projektansökan och ska sköta dess ekonomi vid genomförandet. Projektet ska sprida rehabiliteringsmodellen hopp trots allt till fler diagnosgrupper med start inom bröstcancer och gyncancer.

Rättigheterna är våra – Röster från Funktionsrättsrörelsen

Funktionsrätt Västerbotten har i samarbete med huvudmannen Rättighetscentrum i Västerbotten och Västerbottens museum blivit beviljade cirka 8 miljoner för kommande tre år av Arvsfonden för detta projekt. Projektet startar under 2023 och ska framta en metod där vittnesmål används som ett intressepolitiskt verktyg för förändring. Vidare ska en tankesmedja där personer med makt att förändra möter vittnesmål från Västerbotten och slutligen skapas en utställning som ska gestalta ett Västerbotten där innevånarna åtnjuter mänskliga rättigheter full ut. Samtliga tre organisationer i projektet kommer ha anställd personal.

Stärkt samverkan för mänskliga rättigheter i Västerbotten

Funktionsrätt Västerbotten och Region Västerbotten har efter många års arbete från vår sida landat ibland annat en gemensam satsning i projektform för mänskliga rättigheter och funktionsrätt i Västerbotten. Projektet har fokus på samverkan, ledning och styrning för människorätt samt bidra och inspirera till fler satsningar. Projektet beviljade under 2021 för ett år och fick under 2022 beviljat beslut för kommande två år. Beviljade projektmedel ökade väsentligt och har också ökat våra möjligheter i projektet därefter med bland annat två medarbetare. Projektet är tre år och leds av Kerstin Hamre från Region Västerbotten, Martin Vikgren från Funktionsrätt Västerbotten, Rebecka Marcusson och Therese Bjursell från länsstyrelsen. Våra medarbetare i projektet är Caroline Täljblad och Elin Åberg. Funktionsrätt Västerbottens representation i styrgruppen är Sophie Karlsson (delat ordförandeskap) och Sofie Edberg. I projektet använder vi berättelser från medlemmar och innevånare i Västerbotten som verktyg för förändring. Vi utgår från människors liv i arbetet och vänder därmed på utgångspunkten i arbetet. Vi utgår från den lokala kontexten där individen lever och bor och samarbetar i fyra av länets kommuner.

Universellt utformad turism – En förstudie

Funktionsrätt Västerbotten sökte medel från ERUF i syfte att utreda universell utformning i Västerbotten med koppling till besöksnäringen. Förstudiens målsättning var att framta en prioriteringslista över problem och möjligheter för att bidra till ett jämlikt Västerbotten genom

universell utformningen. Lina Nilsson anställdes för genomföra förstudien som verksamhetsutvecklare.

Universellt utformad besöksnäring – Genomförandeprojekt

Funktionsrätt Västerbotten, Region Västerbotten turism, Visit Gold of Lapland och Samforma har överenskommit att tillsammans skapa ett genomförandeprojekt utifrån bland annat förstudien Universellt utformad turism med syfte att genomföra faktiska förändringar i Västerbotten för universell utformning i kombination med platsutveckling. Projektetansökan innehåller lokal och regional närvaro och förändringsarbete för att den så viktiga kedja ska hålla. Vidare ska Västerbotten experience utvecklas och inkludera universell utformning som en princip att följa för företag i branschen. Ansökan färdigställs och skickas in under 2023.

Enkelt avhjälpta hinder i frilufslivsmiljö

Funktionsrätt Västerbotten och Länsstyrelsen Västerbotten har samarbetet för att åtgärda enkelt avhjälpta hinder inom frilufslivsmiljöer runt om i Västerbotten. Anders Jonsson anställdes för att granska några utvalda platser i Västerbotten som exempelvis Björnlandet, Tuvan och Holmen samt framtida åtgärdsförslag. Till sin hjälp tillsattes en referensgrupp med kompetens inom olika typer av funktionsnedsättningar. Projektet slutförs i början av 2023.

Funktionalitet och institutionsvårdshistoria i Västerbotten

Under 2022 blev det förändrade förutsättningar för projektet som gjort att det har pausats en tid framöver. Projektledaren kommer att ta ny kontakt när det blir möjligt att återuppta arbetet. Det fotoprojekt kring representation, gestaltning som också fått plats under paraplyet Funktionalitet och institutionsvårdshistoria har också pausats eftersom museets möjligheter att bidra med personalresurser kom från det projektet.

Biblioteksmart - För personer med kognitiv funktionsnedsättning

Efter att ha fått avslag hos Arvsfonden för sin projektansökan Biblioteksmart - För personer med kognitiv funktionsnedsättning startade Regionbiblioteket i Västerbotten under 2022 om skrivandet för att skicka in en ny ansökan. Regionbiblioteket i Västerbotten vill via uppsökande verksamhet utveckla, undersöka, utforska nya former för aktiv delaktighet.

Med utgångspunkt i Funktionsrättskonventionen, rapporten Kognitiv tillgänglighet på bibliotek, med mera, vill de utforska hur folkbiblioteken kan bli bättre på att forma sin verksamhet tillsammans med och för personer med kognitiv funktionsnedsättning.

En arbetsgrupp har bildats som praktiskt skriver fram ansökan tillsammans. I gruppens finns Regionbiblioteket, lokala bibliotek i länet, Humlab, vid Umeå universitet, Ögonblicksteatern i Umeå och Funktionsrätt Västerbotten (Camilla Björnehall)

Via uppsökande metoder kommer projektet att ta med sig personal från folkbiblioteken i Västerbotten till mötesplatser och liknande där personer med kognitiv funktionsnedsättning finns och där genomföra workshops inom till exempel teater, spelskapande, poesi med mera. Syftet med dessa är att dels ge makt åt rättighetsbärarna att initiera verksamhet, uttrycka behov, samt möjliggöra för de som vill att hålla i aktiviteter på mötesplatserna och på folkbiblioteken, både för allmänheten och för bibliotekspersonal. Vi vill skapa en miljö där självförtroende och inflytande får deltagarna att växa och känna sig trygga.

Remissvar

I detta avsnitt redovisar vi de remissvar vi lämnat under aktuellt år. Remissvaren är ofta kopplade till en hel del internt samverkansarbete. Det förekommer ofta att remissvaret är kulmen av ett långt engagemang på området såväl internt som externt. Ett exempel på detta är en tre år lång process gällande RUS i samarbete med hela civilsamhället. Remissvaren i sin helhet hittar ni på vår hemsida eller genom att kontakta vårt kansli. Funktionsrätt Västerbotten bidrar till remissvar från civilsamhället som sektor genom samarbetet i Samforma. Under 2022 har vi lämnat färre remissvar än vanligt med anledning av annat prioriterat arbete som uppbyggnad av projekt och samverkansstrukturer såväl internt som externt.

- Remissvar - Hållplatshandbok

Slutord

Funktionsrätt Västerbotten har en nuvarande och framtida utmaning i att prioritera. Var gör vi störst nytta för våra medlemmar och ägare? Hur ska vi arbeta intressepolitiskt effektivt och utifrån vår egen vision? Hur skapar vi plattformar för möten på ögonhöjd där våra medlemsföreningar och deras företrädare kan utbyta erfarenheter och kunskap? Hur bidrar vi till att säkerställa att mänskliga rättigheter blir en självklar del av samhällets utveckling där innevånaren står i fokus? Såväl Väster- och Norrbotten står inför en industriell samhällsomvandling, vi är i starten av utvecklingen och implementeringen av god och nära vård och respekten för individens mänskliga rättigheter saknas allt för ofta i beslut och genomföranden. Funktionsrätt Västerbotten ser med glädje på ett 2022 där vi har tagit steg framåt i många av dessa avseenden, långt ifrån perfekt, men en rörelse i rätt riktning som styrelsen vill se en fortsättning på och utveckling av även framöver.

Under 2022 har projektverksamheten tagit fart än mer med ”Stärkt samverkan för mänskliga rättigheter i Västerbotten” i spetsen. Där ska individens rätt styra och leda skyldighetsbärarna i stället för tvärt om. De som är ansvariga och har en del i en förändrad situation för en individ inkluderas, samverkar och ska ta gemensamt ansvar. Initiativet från Neuroförbundet, Hjärnkraft och Afasiföreningen som valde att tillsammans söka samverkanstöd från Funktionsrätt Västerbotten för deras satsning ”Hälsa och prevention med individ före organisation” vill styrelsen lovorda. Att bland annat lyfta och synliggöra vikten av anhörig- och närståendeskap och den verklighet som råder är otroligt viktigt. Vi har även fått beviljat projektansökningar för Projekten Rättigheterna är våra och Universellt utformad besöksnäring som kommer igång under 2023 och utmanar rådande tankesätt och kultur för genomförandet av funktionsrätt.

Vi ser tyvärr inte att det blåser positiva vindar på alla nivåer i vårt län utan ser med oro på vissa kommunala ansvarsområden där innevånarens rätt kränks, där orimliga budgeteringar används som argument för fränsteg från konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättningar och där diskriminerande utredningsförfarandena används.

I februari 2022 öppnade samhället och även funktionsrättsrörelsen organisationer upp den fysiska mötesvärlden igen efter mer än två i digitala forum. Det intressepolitiska arbetet pågick i samma, oftast högre, takt under pandemin och har så fortsatt medan mötena på ögonhöjd mellan medlemmar utan agenda blev oerhört lidande. Under året har mötesbokningarna ökat ständigt vilket är roligt att se!

Slutligen vill styrelsen tacka alla er som lägger ned vardagskvällar, fikapauser, helger, etcetera på att stärka vår demokrati och arbeta för ett samhälle för alla!

/Styrelsen